

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (deviata komora)

z 27. apríla 2023*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Právomoc, uznávanie a výkon rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností – Nariadenie (ES) č. 2201/2003 – Články 9 a 15 – Zachovanie právomoci súdov členského štátu pôvodného obvyklého pobytu dieťaťa po presťahovaní – Pojem ‚presťahovanie‘ – Žiadosť o zmenu rozhodnutia o práve styku – Výpočet lehoty, v ktorej musí byť takáto žiadosť podaná – Postúpenie veci súdu členského štátu nového obvyklého pobytu dieťaťa, ktorý je vhodnejší na prejednanie vecí“

Vo veci C-372/22,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Tribunal d'arrondissement de Luxembourg (Oblasťný súd Luxemburg, Luxembursko) z 8. júna 2022 a doručený Súdnemu dvoru 9. júna 2022, ktorý súvisí s konaním:

CM

proti

DN,

SÚDNY DVOR (deviata komora),

v zložení: predsedníčka deviatej komory L. S. Rossi (spravodajkyňa), sudcovia J.-C. Bonichot a S. Rodin,

generálny advokát: M. Szpunar,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– Európska komisia, v zastúpení: S. Noë a W. Wils, splnomocnení zástupcovia,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

* Jazyk konania: francúzština.

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 9 ods. 1 a článku 15 nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000 (Ú. v. EÚ L 338, 2003, s. 1; Mim. vyd. 19/006, s. 243).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi CM a DN vo veci práva styku s ich maloletými deťmi.

Nariadenie č. 2201/2003

- 3 Odôvodnenia 12, 13 a 33 nariadenia č. 2201/2003 znejú:

„(12) Kritériá právomoci vo veciach rodičovských práv a povinností, upravené týmto nariadením, sú tvorené tak, aby zodpovedali najlepšiemu záujmu dieťaťa, najmä kritériu blízkosti. To znamená, že právomoc by mal mať v prvom rade členský štát obvyklého pobytu dieťaťa, s výnimkou určitých prípadov zmeny pobytu dieťaťa alebo v dôsledku dohody medzi nositeľmi rodičovských práv a povinností.

(13) Toto nariadenie umožňuje v záujme dieťaťa, ako výnimku a za určitých podmienok, aby súd, ktorý má právomoc, postúpil vec súdu iného členského štátu, ak je tento súd vo vhodnejšej situácii na to, aby konal vo veci [vhodnejší na prejednanie veci – *neoficiálny preklad*]. V tomto prípade by však druhý súd už nemal mať právomoc postúpiť vec tretiemu súdu.

...

(33) Toto nariadenie uznáva základné práva a dodržiava zásady Charty základných práv Európskej únie. Predovšetkým sa snaží zabezpečiť rešpektovanie základných práv dieťaťa, ako je ustanovené v článku 24 Charty základných práv Európskej únie.“
- 4 Článok 2 tohto nariadenia, nazvaný „Vymedzenie pojmov“, stanovuje:

„Na účely tohto nariadenia:

...

7. pojem ‚rodičovské práva a povinnosti‘ označuje všetky práva a povinnosti týkajúce sa osoby alebo majetku dieťaťa, ktoré nadobudla fyzická osoba alebo právnická osoba rozsudkom, zo zákona alebo na základe dohody, ktorá má právne účinky. Tento pojem zahŕňa opatrovnícke právo a právo styku s dieťaťom;

...

9. pojem ‚opatrovnícke právo‘ zahŕňa práva a povinnosti súvisiace s osobnou starostlivosťou o dieťa, najmä právo určiť miesto pobytu dieťaťa;

10. pojem „právo styku“ zahŕňa najmä právo vziať dieťa na obmedzený čas na iné miesto, ako je miesto jeho obvyklého pobytu.

...“

5 Uvedené nariadenie obsahuje kapitolu II, nazvanú „Súdna právomoc“, ktorá v oddiele 2, nazvanom „Rodičovské práva a povinnosti“, obsahuje články 8 až 15 tohto nariadenia.

6 Článok 8 nariadenia č. 2201/2003, nazvaný „Všeobecná právomoc“, stanovuje:

„1. Súdny členský štát má právomoc vo veciach rodičovských práv a povinností k dieťaťu, ktoré má obvyklý pobyt v tomto členskom štáte v čase začatia konania.

2. Odsek 1 sa uplatňuje s výhradou ustanovení článkov 9, 10 a 12.“

7 Podľa článku 9 tohto nariadenia s názvom „Zachovanie právomoci pôvodného [podľa pôvodného – *neoficiálny preklad*] obvyklého pobytu dieťaťa“:

„1. Keď sa dieťa oprávnené [zákonným spôsobom – *neoficiálny preklad*] presťahuje z jedného členského štátu do iného členského štátu a nadobudne tam nový obvyklý pobyt, súdy členského štátu pôvodného obvyklého pobytu dieťaťa si zachovávajú, ako výnimku z článku 8, právomoc počas trojmesačného obdobia po presťahovaní vo veci zmeny rozsudku o práve styku, ktorý bol vydaný v tomto členskom štáte predtým, ako sa dieťa presťahovalo, ak nositeľ práva styku na základe rozsudku o práve styku má naďalej svoje obvyklý pobyt v členskom štáte pôvodného obvyklého pobytu dieťaťa.

2. Odsek 1 sa neuplatňuje, ak sa nositeľ práva styku, ktorý je uvedený v odseku 1[,] podrobil právomoci súdov členského štátu nového obvyklého pobytu dieťaťa účasťou na konaní pred týmito súdmi bez toho, aby namietal ich právomoc.“

8 Článok 15 uvedeného nariadenia, nazvaný „Postúpenie súdu, ktorý je vo vhodnejšej situácii [vhodnejší – *neoficiálny preklad*] na prejednanie veci“, stanovuje:

„1. Vo výnimočných prípadoch, ak sa súdy členského štátu, ktoré majú právomoc vo veci samej, domnievajú, že súd iného členského štátu, vo vzťahu ku ktorému má dieťa osobitnú väzbu, je vo vhodnejšej situácii [vhodnejší – *neoficiálny preklad*] na prejednanie veci alebo jej špecifickej časti, a ak je to v najlepšom záujme dieťaťa, môžu:

a) prerušiť konanie vo veci alebo jej časti a vyzvať účastníkov, aby podali svoj návrh na súd tohto iného členského štátu podľa odseku 4; alebo

b) požiadali súd iného členského štátu, aby prevzal právomoc podľa odseku 5.

2. Odsek 1 sa vzťahuje

a) na návrh účastníka; alebo

b) z vlastného podnetu súdu; alebo

- c) na žiadosť súdu iného členského štátu, vo vzťahu ku ktorému má dieťa osobitnú väzbu podľa odseku 3.

S postúpením na základe vlastného podnetu súdu alebo na žiadosť súdu iného členského štátu musí súhlasiť aspoň jeden z účastníkov.

3. Dieťa má osobitnú väzbu k členskému štátu podľa odseku 1, ak tento členský štát:

- a) sa stal miestom obvyklého pobytu dieťaťa potom, ako sa na súde, ktorý je uvedený v odseku 1, začalo konanie; alebo
- b) je miestom pôvodného obvyklého pobytu dieťaťa; alebo
- c) je štátom, ktorého štátnu príslušnosť má dieťa; alebo
- d) je miestom obvyklého pobytu nositeľa rodičovských práv a povinností; alebo
- e) je miestom, kde sa nachádza majetok dieťaťa, a vec sa týka opatrení na ochranu dieťaťa vo vzťahu ku správe, udržiavaniu alebo nakladaniu s týmto majetkom.

4. Súd členského štátu, ktorý má právomoc vo veci samej, určí lehotu, v ktorej sa na súde tohto iného členského štátu musí začať konanie podľa odseku 1.

Ak sa v tejto lehote na súdoch konanie nezačalo, súd, na ktorom už konanie začalo, pokračuje vo výkone svojej právomoci v súlade s článkami 8 až 14.

5. Súd tohto iného členského štátu môžu, ak je to s ohľadom na špecifické okolnosti prípadu v najlepšom záujme dieťaťa, prijať právomoc do šiestich týždňov od podania návrhu podľa odseku 1 písm. a) alebo písm. b). V tomto prípade súd, ktorý začal konanie ako prvý, odmietne vykonávať svoju právomoc. Inak súd, ktorý začal konanie ako prvý, pokračuje vo výkone svojej právomoci v súlade s článkami 8 až 14.

6. Na účely tohto článku súdy spolupracujú buď priamo alebo prostredníctvom ústredných orgánov určených podľa článku 53.“

- 9 Článok 19 toho istého nariadenia s názvom „Prekážka začatej veci a súvisiace konania“ vo svojom odseku 2 stanovuje:

„Ak sa vedú konania týkajúce sa rodičovských práv a povinností k tomu istému dieťaťu a s rovnakým predmetom konania na súdoch rôznych členských štátov, súd, ktorý začal konať ako druhý, aj bez návrhu preruší konanie, až kým sa nepotvrdí právomoc súdu, ktorý začal konať ako prvý.“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 10 CM a DN sú otcom a matkou dvoch maloletých detí narodených v rokoch 2009 a 2010. Rodina bývala v regióne v blízkosti Paríža (Francúzsko) až do roku 2015, počas ktorého sa presťahovala do Luxemburska.

- 11 Rozsudkom z 12. júna 2020 sudca pre rodinné veci Tribunal d'arrondissement de Luxembourg (Oblasťný súd Luxemburg, Luxembursko) určil zákonné bydlisko a obvyklý pobyt týchto detí u ich matky vo Francúzsku s odkladným účinkom od 31. augusta 2020, aby sa tak zohľadnil najmä záujem uvedených detí na ukončení školského roku v Luxembursku. Týmto rozsudkom tento súd priznal ich otcovi, ktorý má stále bydlisko v Luxembursku, za určitých podmienok právo styku s nimi a na ich ubytovanie tiež s účinnosťou od 31. augusta 2020.
- 12 Matka a dotknuté maloleté deti sa 30. augusta 2020 skutočne presťahovali do Francúzska.
- 13 Dňa 14. októbra 2020 podal otec na Tribunal d'arrondissement de Luxembourg (Oblasťný súd Luxemburg, Luxembursko) návrh na zmenu podmienok svojho práva styku s deťmi a na ich ubytovanie.
- 14 Keďže matka už podala návrh s podobným predmetom na súd pre rodinné veci Tribunal judiciaire de Nanterre (súd v Nanterre, Francúzsko) šesť dní pred podaním návrhu otca na Tribunal d'arrondissement de Luxembourg (Oblasťný súd Luxemburg, Luxembursko), tento posledný uvedený súd rozsudkom z 1. decembra 2020 prerušil konanie na základe článku 19 ods. 2 nariadenia č. 2201/2003 až dovtedy, kým tento francúzsky súd nerozhodne o svojej medzinárodnej právomoci.
- 15 Rozsudkom zo 17. septembra 2021 Tribunal judiciaire Nanterre (súd v Nanterre, Francúzsko) vyhlásil, že nemá právomoc rozhodnúť o tomto návrhu matky najmä z dôvodu, že otec podal v súlade s článkom 9 nariadenia č. 2201/2003 svoj návrh na Tribunal d'arrondissement de Luxembourg (Oblasťný súd Luxemburg, Luxembursko) v lehote troch mesiacov po zákonom presťahovaní dotknutých maloletých detí a nijako neakceptoval právomoc francúzskych súdov.
- 16 Rozsudkom z 3. marca 2022 Cour d'appel de Versailles (Odvolací súd Versailles, Francúzsko) zamietol odvolanie podané matkou proti tomuto rozsudku.
- 17 Vo svojom návrhu na začatie prejudiciálneho konania sa Tribunal d'arrondissement de Luxembourg (Oblasťný súd Luxemburg, Luxembursko) v prvom rade pýta na svoju právomoc podľa článku 9 nariadenia č. 2201/2003. V tejto súvislosti tento súd poznamenáva, že hoci bol návrh otca na zmenu podmienok jeho práva styku a na ubytovanie podaný menej ako tri mesiace po skutočnom presťahovaní dotknutých maloletých detí, bol podaný viac ako štyri mesiace po vyhlásení rozsudku z 12. júna 2020, ktorým sa rozhodlo o tomto presťahovaní a ktorý po nadobudnutí právoplatnosti zakladá prekážku rozhodnutej veci. Ak by sa tento dátum považoval za rozhodný, uvedený súd by mal odmietnuť vykonávať svoju právomoc rozhodnúť o tomto návrhu.
- 18 V druhom rade sa vnútroštátny súd pýta na vzťah medzi článkom 9 nariadenia č. 2201/2003 a článkom 15 tohto nariadenia. Vnútroštátny súd sa síce domnieva, že vzhľadom na okolnosti sporu vo veci samej sa zdá, že dve z podmienok uplatnenia tohto článku 15 sú splnené, vyjadruje však pochybnosť, pokiaľ ide o možnosť vzdať sa v tomto spore svojej právomoci v prospech francúzskych súdov, a to tak vzhľadom na pripomienky otca týkajúce sa prednosti ustanovení tohto článku 9 vo vzťahu k ustanoveniam uvedeného článku 15, ako aj na rozsudok zo 4. októbra 2018, IQ (C-478/17, EU:C:2018:812).

- 19 Za týchto okolností Tribunal d'arrondissement du Luxembourg (Oblasťný súd Luxemburg, Luxembursko) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Uplatní sa článok 9 ods. 1 nariadenia [č. 2201/2003]:

- a) na návrh na zmenu práva styku v zmysle článku 2 bodu 10 [tohto] nariadenia, ktorý podal nositeľ uvedeného práva styku na základe súdneho rozhodnutia, ktoré má síce odkladný účinok odôvodnený záujmom detí, ale je konečné a nadobudlo právoplatnosť, a ktoré bolo vydané v [členskom] štáte pôvodného obvyklého pobytu detí viac ako štyri mesiace pred začatím konania na súde podľa článku 9 ods. 1 [uvedeného nariadenia];
- b) a to výlučne vo vzťahu k zásadnej právomoci stanovenej v článku 8 [tohto] nariadenia;

hoci v odôvodnení 12 nariadenia [č. 2201/2003] sa stanovuje, že „kritériá právomoci vo veciach rodičovských práv a povinností, upravené týmto nariadením, sú tvorené tak, aby zodpovedali najlepšiemu záujmu dieťaťa, najmä kritériu blízkosti. To znamená, že právomoc by mal mať v prvom rade členský štát obvyklého pobytu dieťaťa, s výnimkou určitých prípadov zmeny pobytu dieťaťa...“?

2. V prípade kladnej odpovede na [prvú] otázku, bráni takto existujúca právomoc podľa článku 9 ods. 1 nariadenia [č. 2201/2003], stanovená ako „výnimka z článku 8“ [tohto] nariadenia, uplatneniu článku 15 [uvedeného] nariadenia, ktorý stanovuje, že sa uplatní „vo výnimočných prípadoch“ a „ak je to v najlepšom záujme dieťaťa“?

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

- 20 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 9 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003 vykladať v tom zmysle, že lehota troch mesiacov, počas ktorej majú súdy členského štátu pôvodného obvyklého pobytu dieťaťa, odchylné od článku 8 ods. 1 tohto nariadenia, aj naďalej právomoc rozhodovať o návrhu na zmenu konečného rozhodnutia o práve styku, začína dňom nasledujúcim po dni skutočného presťahovania tohto dieťaťa alebo dňom nasledujúcim po dni vydania súdneho rozhodnutia, ktorým sa stanovil dátum zmeny obvyklého pobytu uvedeného dieťaťa.
- 21 Na úvod treba pripomenúť, že, ako vyplýva z odôvodnenia 12 nariadenia č. 2201/2003, toto nariadenie bolo vypracované s tým cieľom, aby zodpovedalo najlepšiemu záujmu dieťaťa, a že na tento účel uprednostňuje kritérium blízkosti. Normotvorca Európskej únie sa totiž domnieval, že súd, ktorý sa nachádza v geografickej blízkosti obvyklého pobytu dieťaťa, je najvhodnejší na posúdenie opatrení, ktoré sa majú prijať v záujme dieťaťa. Podľa tohto odôvodnenia to znamená, že právomoc by mal mať v prvom rade súd členského štátu, v ktorom má dieťa obvyklý pobyt, s výnimkou určitých prípadov zmeny bydliska dieťaťa alebo v dôsledku dohody medzi nositeľmi rodičovských práv a povinností (rozsudok z 15. februára 2017, W a V, C-499/15, EU:C:2017:118, bod 51, ako aj citovaná judikatúra).
- 22 Článok 8 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003 uskutočňuje tento cieľ tým, že vo veciach rodičovských práv a povinností stanovuje pravidlo všeobecnej právomoci v prospech súdov členského štátu, v ktorom má dieťa v čase podania žaloby obvyklý pobyt. Z dôvodu geografickej blízkosti sa totiž

tieto súdy vo všeobecnosti považujú za najlepšie spôsobilé na posúdenie opatrení, ktoré treba prijať v záujme dieťaťa [rozsudok zo 14. júla 2022, CC (Presun obvyklého pobytu dieťaťa do tretieho štátu), C-572/21, EU:C:2022:562, bod 27 a citovaná judikatúra].

- 23 V súlade s článkom 8 ods. 2 tohto nariadenia sa však pravidlo právomoci uvedené v tomto článku 8 ods. 1 uplatňuje s výhradou najmä článku 9 uvedeného nariadenia.
- 24 Článok 9 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003 stanovuje, že keď sa dieťa zákonným spôsobom presťahuje z jedného členského štátu do iného členského štátu a nadobudne tam nový obvyklý pobyt, súdy členského štátu pôvodného obvyklého pobytu dieťaťa si zachovávajú, ako výnimku z článku 8 tohto nariadenia, právomoc počas trojmesačného obdobia po presťahovaní vo veci zmeny rozsudku o práve styku, ktorý bol vydaný v tomto členskom štáte predtým, ako sa dieťa presťahovalo, ak nositeľ práva styku na základe rozsudku o práve styku má naďalej svoj obvyklý pobyt v členskom štáte pôvodného obvyklého pobytu dieťaťa.
- 25 Tento článok 9 ods. 2 spresňuje, že zachovanie právomoci stanovené v uvedenom článku 9 ods. 1 sa neuplatní, ak sa nositeľ práva styku podrobil právomoci súdov členského štátu nového obvyklého pobytu dieťaťa účasťou na konaní pred týmito súdmi bez toho, aby namietal ich právomoc.
- 26 Vzhľadom na znenie článku 9 nariadenia č. 2201/2003 tento článok podmieňuje zachovanie právomoci súdov členského štátu pôvodného obvyklého pobytu dieťaťa vo veciach práva styku splnením piatich kumulatívnych podmienok.
- 27 Prvá podmienka vyžaduje, aby sa dotknuté dieťa presťahovalo „[zákonným spôsobom]“ a nadobudlo nový obvyklý pobyt v členskom štáte, na územie ktorého sa presťahovalo. Podľa druhej podmienky musia súdy členského štátu pôvodného obvyklého pobytu tohto dieťaťa pred presťahovaním uvedeného dieťaťa vydať rozhodnutie o práve styku s dieťaťom. Tretia podmienka vyžaduje, aby nositeľ práva styku mal naďalej obvyklý pobyt v členskom štáte pôvodného obvyklého pobytu tohto dieťaťa. Podľa štvrtej podmienky musí byť na súdoch tohto posledného uvedeného členského štátu v období troch mesiacoch „po presťahovaní“ dotknutého dieťaťa podaný návrh na zmenu prvého rozhodnutia týkajúceho sa práva styku, ktoré vydali pred týmto presťahovaním. Podľa piatej a poslednej podmienky sa nositeľ práva styku nesmie podrobiť právomoci súdov členského štátu nového obvyklého pobytu tohto dieťaťa.
- 28 Z odôvodnenia návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že vnútroštátny súd má pochybnosti len o výklade pojmu „po presťahovaní“ v zmysle článku 9 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003. Kladie si otázku, či lehota troch mesiacov stanovená v tomto ustanovení začína dňom nasledujúcim po dni skutočného presťahovania dotknutých detí, teda v prejednávanej veci 30. augustom 2020, alebo dňom nasledujúcim po dni vydania súdneho rozhodnutia, ktorým bol s odkladným účinkom stanovený dátum zmeny obvyklého pobytu týchto detí, teda v prejednávanej veci 12. júnom 2020.
- 29 Z jasného znenia tohto článku 9 ods. 1 pritom vyplýva, že normotvorca Únie mal v úmysle obmedziť právomoc súdov pôvodného obvyklého pobytu dieťaťa na základe uvedeného článku na obdobie troch mesiacov po fyzickom premiestnení tohto dieťaťa z jedného členského štátu do iného členského štátu s cieľom zriadiť tam nový obvyklý pobyt. Žiadne z ustanovení tohto článku 9 ods. 1 alebo v širšom zmysle nariadenia č. 2201/2003 neumožňuje konštatovať, že toto

obdobie troch mesiacov by mohlo začať plynúť od udalosti, ktorá predchádzala skutočnému presťahovaniu dotknutého dieťaťa, akou je súdne rozhodnutie, ktorým sa prípadne stanovil dátum zmeny obvyklého pobytu tohto dieťaťa s odkladným účinkom.

- 30 V dôsledku toho okolnosť uvedená vnútroštátnym súdom, podľa ktorej súdne rozhodnutie, ktorým bolo pôvodne určené právo styku, nadobudlo právoplatnosť ku dňu podania návrhu na zmenu tohto rozhodnutia, je na účely uplatnenia pravidla právomoci uvedeného v článku 9 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003 irelevantná.
- 31 Takýto návrh na zmenu je totiž odôvodnený zmenou okolností týkajúcich sa presťahovania dotknutého dieťaťa a presunu jeho obvyklého pobytu do iného členského štátu bez ohľadu na to, k akému dátumu bolo prijaté súdne rozhodnutie, ktorým sa pôvodne stanovilo právo styku a jeho podmienky.
- 32 Vnútroštátny súd teda nemôže voči nositeľovi práva styku namietat „prekážku rozhodnutej veci“, ktorú má prípadne rozhodnutie, ktorým sa pôvodne stanovilo právo styku a jeho podmienky, aby rozhodol o neprípustnosti návrhu podaného týmto nositeľom práva styku na zmenu tohto práva styku, lebo inak by bola trojmesačná lehota uvedená v článku 9 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003, počas ktorej si súdy členského štátu pôvodného obvyklého pobytu dieťaťa zachovávajú právomoc rozhodnúť o takomto návrhu, odchylné od článku 8 tohto nariadenia, zbavená potrebného účinku.
- 33 Z vyššie uvedeného vyplýva, že na prvú otázku treba odpovedať tak, že článok 9 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003 sa má vykladať v tom zmysle, že trojmesačná lehota, počas ktorej majú súdy členského štátu pôvodného obvyklého pobytu dieťaťa, odchylné od článku 8 ods. 1 tohto nariadenia, aj naďalej právomoc rozhodovať o návrhu na zmenu konečného rozhodnutia o práve styku, začína dňom nasledujúcim po dni skutočného presťahovania tohto dieťaťa do členského štátu jeho nového obvyklého pobytu.

O druhej otázke

- 34 Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má nariadenie č. 2201/2003 vykladať v tom zmysle, že súd členského štátu pôvodného obvyklého pobytu dieťaťa, ktorý má právomoc rozhodnúť vo veci samej na základe článku 9 tohto nariadenia, môže využiť možnosť postúpiť vec súdu členského štátu nového obvyklého pobytu tohto dieťaťa podľa článku 15 uvedeného nariadenia.
- 35 Článok 15 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003 stanovuje výnimočne možnosť, aby súd členského štátu, ktorý má právomoc vo veci samej, postúpil túto vec alebo jej špecifickú časť súdu iného členského štátu, ku ktorému má dieťa osobitnú väzbu, ak je tento súd vhodnejší na prejednanie veci a ak je to v najlepšom záujme dieťaťa.
- 36 Odseky 2 až 6 tohto článku 15 spresňujú podmienky a spôsoby, za akých možno takéto postúpenie veci vykonať.
- 37 V tejto súvislosti treba poznamenať, že podľa uvedeného článku 15 ods. 4, ak účastníci nezačnú konanie na súdoch iného členského štátu v lehote, ktorú im na tento účel stanovil súd členského štátu, ktorý má právomoc rozhodovať vo veci samej, tento súd „pokračuje vo výkone svojej právomoci v súlade s článkami 8 až 14“ nariadenia č. 2201/2003. Uvedený súd pokračuje vo

výkone svojej právomoci v súlade s týmito článkami 8 až 14 aj v prípade, ako to stanovuje článok 15 ods. 5 tohto nariadenia, keď súdy iného členského štátu neprijali právomoc do šiestich týždňov od podania návrhu.

- 38 Samotný normotvorca Únie tým predpokladal, že možnosť postúpiť vec uvedenú v článku 15 ods. 1 uvedeného nariadenia môže využiť súd členského štátu, ktorého právomoc je založená na článku 9 tohto nariadenia.
- 39 Treba tiež poznamenať, že nijaké ustanovenie nariadenia č. 2201/2003 neumožňuje domnievať sa, že využitie tejto možnosti postúpiť vec súdu členského štátu nového obvyklého pobytu dieťaťa je v zásade vylúčené.
- 40 V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že, ako v podstate vyplýva z bodu 33 rozsudku zo 4. októbra 2018, IQ (C-478/17, EU:C:2018:812), článok 15 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003 umožňuje súdu členského štátu, ktorý má právomoc rozhodovať vo veci samej vo veci rodičovských práv a povinností, postúpiť svoju právomoc na prejednanie celej veci, ktorá mu je predložená, alebo jej špecifickej časti, na súd, ktorý obvykle nemá právomoc rozhodovať vo veci samej, ale ktorého treba v situácii prejednávanej veci považovať za „[vhodnejší]“ na prejednanie tejto veci.
- 41 Avšak prejednávanej veci, ako správne poznamenala Európska komisia, na rozdiel od veci, v ktorej bol vydaný tento rozsudok a v ktorej mali oba súdy, na ktorých sa začalo konanie v oboch predmetných členských štátoch, právomoc rozhodovať vo veci samej, na základe článku 8 ods. 1 a článku 12 nariadenia č. 2201/2003, čo viedlo Súdny dvor k tomu, aby vylúčil možnosť, že medzi týmito súdmi sa využije možnosť postúpiť vec stanovenú v článku 15 tohto nariadenia, je jasné, že v prejednávanej veci Tribunal judiciaire de Nanterre (súd v Nanterre, Francúzsko) vyhlásil, že nemá právomoc rozhodovať o návrhu matky dotknutých maloletých detí, a to najmä z dôvodu, že otec týchto detí podal na vnútroštátny súd návrh na zmenu svojho práva styku a na ubytovanie v lehote troch mesiacov po zákonom presťahovaní týchto detí podľa článku 9 ods. 1 uvedeného nariadenia.
- 42 Okrem toho zo skutočností uvedených v spise, ktorý má Súdny dvor k dispozícii, nevyplýva, že by možnosť vnútroštátneho súdu využiť možnosť postúpenia veci stanovenú v článku 15 nariadenia č. 2201/2003 mohla brániť uplatneniu iných ustanovení tohto nariadenia. Predovšetkým sa nezdá, že by francúzske súdy mali právomoc rozhodovať o návrhu na zmenu práva styku a jeho podmienok na základe článkov 10 až 14 uvedeného nariadenia.
- 43 Treba však pripomenúť, že vnútroštátny súd, ktorý má v úmysle využiť túto možnosť postúpiť vec, sa musí v prvom rade uistiť, že dieťa má „osobitnú väzbu“ s iným členským štátom, ďalej, že súd tohto členského štátu je „vhodnejší“ na prejednanie veci, a napokon, že postúpenie veci „je v najlepšom záujme dieťaťa“, a to v súlade s výkladom týchto troch podmienok, ktorý vykonal Súdny dvor v bodoch 49 až 61 rozsudku z 27. októbra 2016, D. (C-428/15, EU:C:2016:819), ako aj v bodoch 31 až 34 a 37 až 42 uznesenia z 10. júla 2019, EP (Rodičovské práva a povinnosti a súd, ktorý je vhodnejší) (C-530/18, EU:C:2019:583).
- 44 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na druhú otázku odpovedať tak, že nariadenie č. 2201/2003 sa má vykladať v tom zmysle, že súd členského štátu pôvodného obvyklého pobytu dieťaťa, ktorý má právomoc rozhodovať vo veci samej na základe článku 9 tohto nariadenia, môže

využiť možnosť postúpenia veci stanovenú v článku 15 uvedeného nariadenia v prospech súdu členského štátu nového obvyklého pobytu tohto dieťaťa za predpokladu, že sú splnené podmienky stanovené v tomto článku 15.

O trovách

- 45 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (deviata komora) rozhodol takto:

1. Článok 9 ods. 1 nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000,

sa má vykladať v tom zmysle, že:

trojmesačná lehota, počas ktorej majú súdy členského štátu pôvodného obvyklého pobytu dieťaťa, odchylne od článku 8 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003, aj naďalej právomoc rozhodovať o návrhu na zmenu konečného rozhodnutia o práve styku, začína dňom nasledujúcim po dni skutočného presťahovania tohto dieťaťa do členského štátu jeho nového obvyklého pobytu.

2. Nariadenie č. 2201/2003

sa má vykladať v tom zmysle, že:

súd členského štátu pôvodného obvyklého pobytu dieťaťa, ktorý má právomoc rozhodovať vo veci samej na základe článku 9 tohto nariadenia, môže využiť možnosť postúpenia veci stanovenú v článku 15 uvedeného nariadenia v prospech súdu členského štátu nového obvyklého pobytu tohto dieťaťa za predpokladu, že sú splnené podmienky stanovené v tomto článku 15.

Podpisy